

Nález rýhovce pralesního (*Rhysodes sulcatus* Fabricius, 1787) (Coleoptera: Rhysodidae) na Třeboňsku

Record of the wrinkled bark beetle (*Rhysodes sulcatus* Fabricius 1787) (Coleoptera: Rhysodidae) in Třeboňsko region

Darek Štrob ⁽¹⁾

Abstract: One individual of the endangered wrinkled bark beetle *Rhysodes sulcatus* was found in the rotten trunk of a fallen oak in the Stará a Nová řeka National Nature Reserve. Given the rather good knowledge of entomofauna in the reserve and recent changes in its land cover, it seems likely that *R. sulcatus* colonized this locality only recently. Game reserves near Hluboká nad Vltavou are the most likely source.

Key words: new record, saproxylic beetle, South Bohemia.

Rýhovec pralesní (*Rhysodes sulcatus* Fabricius, 1787) náleží dle Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky do kategorie kriticky ohrožený (CR) (Hejda et al. 2017).

Je to saproxylický brouk, který žije v rozkládajícím se dřevě listnatých i jehličnatých stromů. Vyskytuje se od nížin do hor na lokalitách, kde nachází dostatek odumřelých kmenů větších průměrů, proto je nalézán v lesích pralesovitého charakteru s velkým množstvím mrtvého dřeva (Vávra & Stanovský 2013, Kostanjšek et al. 2018). Příbuzné druhy byly pozorovány při konzumaci hlenek a plísni, které jsou také pravděpodobně potravou rýhovce pralesního. Imaga se vyskytují společně s larvami, což znamená, že mají podobné nároky na stanoviště (Burakowski 1975).

Rýhovec pralesní je rozšířen v mírném pásu Evropy a západní Asie (Bell 2003). V České republice byl v posledních letech nalezen na několika nových lokalitách a je tak znám z 11 faunistických čtvrců (Konvička & Čížek 2015). V Čechách je dlouhodobě znám z obor u Hluboké nad Vltavou (Roubal 1935, Karas 1965, Veselý et al. 2009, Kletečka & Karas 2010), je také uváděn z okolí Benátek nad Jizerou (Konvička & Čagánek 2011) a nedávno byl nalezen v Českém lese (Zdeněk Papoušek pers. comm.). Na Moravě je znám z Moravskoslezských Beskyd z NPR Mionší (Vávra 2002, Vávra & Stanovský 2013), z Bílých Karpat (Konvička & Čagánek 2011), Hostýnských vrchů (Konvička & Čagánek 2011) a lužních lesů jihovýchodní Moravy v Oboře Soutok a v jejím okolí (Mertlík 2014, Konvička & Čížek 2015).

Nález:

Rýhovec pralesní (*Rhysodes sulcatus*) – 1 samec; Třeboň, NPR Stará a Nová řeka; 48°59'21.4"N 14°50'58.5"E; 434 m n. m.; 7055c; 1. 5. 2021; D. Štrob obs.

Vzhledem k dlouholetému působení entomologů v tomto regionu a vzhledem k tomu, že na území NPR byl v letech 2019 a 2020 proveden průzkum saproxylických brouků, při kterém rýhovec nalezen nebyl (Kozel et al. 2022), je pravděpodobné, že se sem brouk rozšířil z nejbližší lokality Hlubocké obory v souvislosti se změnami charakteru vegetace (nárůst rozlohy lesa a zvýšení objemu mrtvého dřeva).

¹⁾ Bezděkovská 73, CZ – 386 01 Strakonice, email: strob@centrum.cz, darek.strob1@gmail.com

Literatura

- Bell R. T. (2003): Rhysodidae. – In: Löbl I. & Smetana A. (eds), Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 1. Archostemata – Myxophaga – Adephaga, p. 78, Apollo Books, Stenstrup.
- Burakowski B. (1975): Descriptions of larva and pupa of *Rhysodes sulcatus* (F.) (Coleoptera, Rhysodidae) and notes on the bionomy of this species. – *Annales Zoologici* 32(12): 271–287.
- Hejda R., Farkač J. & Chobot K. (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – *Příroda* 36: 1–612.
- Karas V. (1965): Příspěvek k poznání fauny brouků jižních Čech. – *Zprávy Československé Společnosti Entomologické, ČSAV*, 1(3): 7–10.
- Kletečka Z. & Karas V. (2010): Společenstvo saproxylických brouků (Insecta: Coleoptera) a jeho sukcese na buku (*Fagus sylvatica* L.) v okolí Hluboké nad Vltavou. – *Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy* 50: 115–140.
- Konvička O. & Čagánek D. (2011): Nové nálezy *Rhysodes sulcatus* (Fabricius, 1787) (Coleoptera: Rhysodidae) na Moravě (Česká republika). – *Acta Carpathica Occidentalis* 2: 81–82.
- Konvička O. & Čížek L. (2015): Rozšíření rýhovců *Rhysodes sulcatus* (Fabricius, 1787) a *Omoglymmius germari* (Ganglbauer, 1892) (Coleoptera: Rhysodidae) v České republice. – *Acta Carpathica Occidentalis* 6: 111–114.
- Kostanjšek F., Šebek P., Baranova B., Seric Jelaska L., Riedl V. & Cizek L. (2018): Size matters! Habitat preferences of the wrinkled bark beetle, *Rhysodes sulcatus*, the relict species of European primeval forests. – *Insect Conservation and Diversity* 11(6): 545–553.
- Kozel P., Kadlec J. & Čížek L. (2022): Saproxyliční brouci na vybraných lokalitách jižních Čech. – *Sbor. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy* 62: 61–80.
- Mertlik J. (2014): Faunistické síťové mapování několika saproxylofágních druhů brouků na území České republiky a Slovenska. – URL: <http://www.elateridae.com/page.php?id-cl=173> (přístup 12. 10. 2022).
- Roubal J. (1935): Obraz letní zvířeny Coleopter na Hlubocku v jižních Čechách. Biosynoeie starých pařezů. – *Ročenka Vlastivědné spol. jihočeské při Městském muzeu v Čes. Budějovicích za rok 1934*: 64–67.
- Vávra J. Ch. (2002): Faunistic records from the Czech Republic – 149. Coleoptera – Carabidae; Staphylinidae – Oxytelinae, Staphylininae, Aleocharinae; Nitidulidae; Salpingidae; Anthribidae. – *Klapalekiana* 38(1–2): 119–122.
- Vávra J. Ch. & Stanovský J. (2013): Brouci – Coleoptera. – In: Roháček J., Ševčík J. & Vlk P. (eds), *Příroda Slezska*, pp. 294–311, Slezské zemské muzeum, Opava.
- Veselý P., Resl K., Stanovský J., Farkač J., Grycz F., Kašpar L., Kmeco R., Kopecký T., Křivan V., Láška R., Míkyška A., Mlejnek R., Moravec P., Nakládal O., Prouza J., Říha J., Vonička P. & Zúber M. (2009): Zajímavé nálezy střevlíkovitých brouků (Coleoptera: Carabidae) z České republiky v letech 2002–2006 a doplněk údajů o sběrech z předcházejícího období. – *Klapalekiana* 45: 83–116.

Došlo: 11. 10. 2022

Přijato: 14. 12. 2022